

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะซึมเศร้าของผู้ป่วยสูงอายุในแผนกอายุรกรรม

FACTORS RELATED TO DEPRESSION OF HOSPITALIZED OLDER PATIENTS IN MEDICAL UNITS

กาญจนา กิริยาจาม 4837025 RAAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: พรทิพย์ มาลาธรรม, Ph.D. (Nursing), สุปรีดา มั่นคง, Ph.D. (Gerontological Nursing)

บทคัดย่อ

ภาวะซึมเศร้าเป็นปัญหาสุขภาพจิตที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล การวิจัยเชิงบรรยายแบบตัดขวาง (Descriptive cross-sectional correlational study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความสามารถในการทำกิจกรรม ความรุนแรงของความเจ็บป่วย สัมพันธภาพในครอบครัว และจำนวนชนิดของยาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้าของผู้ป่วยสูงอายุกับภาวะซึมเศร้าของผู้ป่วยสูงอายุในแผนกอายุรกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่ได้รับการรักษาในแผนกอายุรกรรม ณ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล ระหว่างเดือนตุลาคม ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2551 ได้รับการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 100 ราย เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และรวบรวมข้อมูลจากแฟ้มประวัติการรักษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 8 ส่วน คือ แบบทดสอบสภาพจิตใจอย่างสั้น แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันดัชนีบาร์เรล แบบประเมินการรับรู้ความรุนแรงของความเจ็บป่วย แบบประเมินความรุนแรงของความเจ็บป่วยตามเกณฑ์ด้านสรีระ แบบวัดสัมพันธภาพในครอบครัว แบบประเมินจำนวนชนิดของยาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้า และแบบวัดภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุไทย

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภาวะซึมเศร้าร้อยละ 79 โดยส่วนใหญ่มีซึมเศร้าเล็กน้อยร้อยละ 58 ซึมเศร้าปานกลาง และซึมเศร้ารุนแรงร้อยละ 19, และ 2 ตามลำดับ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะซึมเศร้าของผู้ป่วยสูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ และการรับรู้ความรุนแรงของความเจ็บป่วย โดยพบว่า เพศชายมีภาวะซึมเศร้าสูงกว่าเพศหญิง และการรับรู้ความรุนแรงของความเจ็บป่วยในระดับมาก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะซึมเศร้าในขนาดปานกลาง ($r_s = .43, p < .01$) และปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ความสามารถในการทำกิจกรรม ความรุนแรงของความเจ็บป่วยตามเกณฑ์ด้านสรีระ สัมพันธภาพในครอบครัว และจำนวนชนิดของยาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้าไม่มี ความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การรับรู้ความรุนแรงของความเจ็บป่วยเป็นปัจจัยสำคัญต่อภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยสูงอายุทางอายุรกรรม ดังนั้นในการป้องกันการเกิดภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุ พยาบาลควรหาวิธีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเจ็บป่วยอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ความสามารถในการทำกิจกรรม / ความรุนแรงของความเจ็บป่วย / ภาวะซึมเศร้า / ผู้ป่วยสูงอายุ / อายุรกรรม

FACTORS RELATED TO DEPRESSION OF HOSPITALIZED OLDER PATIENTS IN MEDICAL UNITS

KANJANA KIRIYA-NGAM 4837025 RAAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PORNTIP MALATHUM, Ph.D. (NURSING),
SUPREEDA MONKONG, Ph.D. (GERONTOLOGICAL NURSING).

ABSTRACT

Depression has been a frequent mental health problem of older people especially hospitalized older patients. This descriptive cross-sectional correlational study aimed at exploring the relationship between personal factors, functional ability, severity of illness, family relationships, and medications that may cause depression among older patients. The sample consisted of 100 patients aged 60 years and older who were admitted to Medical Units of Bangkok Metropolitan Administration Medical College and Vajira Hospital from October to December B.E. 2551, and were recruited by purposive sampling. The data were collected using structured interviews and medical records. There were 8 research instruments: the Short Portable Mental Status Questionnaire, the Demographic Data Form, the Modified Barthel Activities of Daily Living Index, the Perceived Severity of Illness Assessment Form, the Acute Physiology and Chronic Health Evaluation II Survey (APACHE II), the Family Relationship Evaluation Form, the Depression-Inducing Medications Assessment Form, and the Thai Geriatric Depression Scale (TGDS).

Results revealed that 79% of the sample had depression. Most of them had mild depression (58%), followed by moderate depression (19%), and severe depression (2%). Gender and perceived severity of illness were significantly related to depression in older patients. Men had more depression than women, and perceived severity of illness was positively related to depression ($r_s = .43, p < .01$). Other factors such as age, marital status, functional ability, physiologic severity of illness, family relationships, and depression-inducing medications were not significantly related to depression ($p > .05$).

Findings of this study indicated that perceived severity of illness is an important factor related to depression in older patients. Thus, to help prevent depression in older adults, nurses should find ways to give them information about their illness appropriately.

KEY WORDS: FUNCTIONAL ABILITY / SEVERITY OF ILLNESS / DEPRESSION /
HOSPITALIZED OLDER PATIENTS / MEDICAL UNITS

154 pages